

בית הספר האקדמי לאחיות ע"ש זיוה טל
המסונף לבית הספר למקצועות הבריאות
ע"ש שטיינר, אוניברסיטת תל אביב
משרד הבריאות, מדינת ישראל

המרכז הרפואי ע"ש חיים שיבא
המסונף לפקולטה לרפואה
ע"ש סאקלר, אוניברסיטת תל אביב
משרד הבריאות, מדינת ישראל

הוראת אתיקה בהכשרה מקצועית של אחים ואחיות

מטרות הקורס:

- לחדד מערך **החלטה מוסרית** החל מניסוח שאלה אתית ועד לבחינת מערך עקרונות וערכים כבסיס להתמודדות עם השאלה;
- להאיר את **השיקולים השונים** בתחום הביואתיקה המודרנית ולשפר את היכולות המקצועיות להתמודד עם סוגיות מוסריות שונות בחיים האישיים והמקצועיים.
- להבחין בין **קונפליקט לדילמה אתית**, ולהבין כשלים לוגיים בצידוק ההחלטות המוסריות.
- להכיר **שיטות להוראת אתיקה** בסיעוד: שימוש במושגים הרלוונטיים לדיון אתי ושיפוט המוסרי, ניהול דיון אתי, ניתוח דילמה על בסיס עקרונות וערכים, בחינת אלטרנטיבות התנהגותיות, הליך הצידוק המוסרי.

רקע:

הכשרה מקצועית מחייבת פיתוח חשיבה אתית המבוססת על הבנה מעמיקה של ושימוש בעקרונות המוסר ובערכים הנגזרים מעקרונות אלה. מתחילת הליך ההכשרה המקצועית נתקלים הלומדים בשאלות ודילמות שונות בתוכן, שמחייבות מחד רגישות מוסרית כדי לזהות ולהבין אותם, ומאידך הבנת עקרונות המוסר כדי לנתח אותם והפנמת ערכי המוסר, כדי לבחור התנהלות מקצועית המוצדקת מוסרית.

נושאי הקורס

1. חלק ראשון – אתיקה בתחומים קליניים ייחודיים 2. חלק שני - שיטות ודרכי הוראת אתיקה

- גישה ביקורתית לתפיסת **אוטונומיה ופטרנליזם** בשירותי בריאות (חוק זכויות החולה)
- גישה ביקורתית ל**צדק** - טריאג' - קביעת סדרי עדיפויות בין חולים השיקולים המוסריים בחלוקת משאבים מוגבלים בתחום הבריאות והחולי;
- מי יודע מה **טוב?** - הדיון הביואתי במציאות ישראלית – סוגיות וסייגים ברצף החיים;
- **מניעת נזק** - פרדוקס המזל המוסרי במציאות של שירותי בריאות וגיאוגרפיה של אחריות מקצועית;
- **סוגיות אתיות בתחילת החיים**: יתמות מתוכננת? אבחון גנטי טרום עוברי-אוטופיה או סרט אימה? התנגשות בין זכות האישה לזכותו של העובר;
- **סוגיות אתיות בסוף החיים**: סוגיות הגיל השלישי, סיוע ושמירת הכבוד בסוף החיים.
- זיהוי מערך אישי של עקרונות וערכים – כיצד מבססים התמודדות עם שאלות אתיות? **שימוש בסרטי קולנוע, כבסיס לדיון מוסרי**.
- האם ניתן ללמד אתיקה? - מטרת ההוראה, גישות ושיטות אינטראקטיביות בהוראת אתיקה. **סיפורי מקרה, כבסיס לדיון אתי**.
- מנהיגות מוסרית? חוויה אישית של תווך עקרונות וערכי המוסר. **סימולציה ורפקלקסיה, תובנות אישיות ויישום פרקטי**.
- מה מקום הרגש בהוראת אתיקה? גיאוגרפיה של האחריות המוסרית – בין התבונה לרגישות. **פיתוח תובנות אישיות**.
- התמודדות עם קונפליקט מוסרי אישי. **תרגול מיומנויות צידוק מוסרי - כלים פרקטיים להתמודדות עם קונפליקט מוסרי בשדה הקליני**.

המפגשים יתקיימו בהנחיה של: ד"ר אפרת רם-טיקטין, ד"ר יעל אדלשטיין, עו"ד ניב יגודה, ד"ר אלה קורן.

בית הספר האקדמי לאחיות ע"ש זיוה טל
המסונף לבית הספר למקצועות הבריאות
ע"ש שטייר, אוניברסיטת תל אביב
משרד הבריאות, מדינת ישראל

המרכז הרפואי ע"ש חיים שיבא
המסונף לפקולטה לרפואה
ע"ש סאקלר, אוניברסיטת תל אביב
משרד הבריאות, מדינת ישראל

תוכנית הקורס:

מפגש מס'	שעות	תכנים	מרצה
1.	8:00-9:45	גישה ביקורתית לתפיסת אוטונומיה ופטרנליזם בשירותי בריאות (חוק זכויות החולה)	ד"ר אפרת רם- טיקטין
	9:45-10:00	הפסקה	
	10:00-11:30	גישה ביקורתית לתפיסת אוטונומיה ופטרנליזם בשירותי בריאות (חוק זכויות החולה)	
	11:30-12:00	הפסקה	
	12:00-13:45	גישה ביקורתית לצדק - טריאג' - קביעת סדרי עדיפויות בין חולים השיקולים המוסריים בחלוקת משאבים מוגבלים בתחום הבריאות והחולי;	
	13:45-14:15	הפסקה	
	14:15-16:00	גישה ביקורתית לצדק - טריאג' - קביעת סדרי עדיפויות בין חולים השיקולים המוסריים בחלוקת משאבים מוגבלים בתחום הבריאות והחולי;	
2.	8:00-9:45	מי יודע מה טוב? - הדיון הביואתי במציאות ישראלית - סוגיות וסייגים ברצף החיים;	ד"ר אלה קורן
	9:45-10:00	הפסקה	
	10:00-11:30	מי יודע מה טוב? - הדיון הביואתי במציאות ישראלית - סוגיות וסייגים ברצף החיים;	
	11:30-12:00	הפסקה	
	12:00-13:45	מניעת נזק - פרדוקס המזל המוסרי במציאות של שירותי בריאות וגיאוגרפיה של אחריות מקצועית;	
	13:45-14:15	הפסקה	
	14:15-16:00	מניעת נזק - פרדוקס המזל המוסרי במציאות של שירותי בריאות וגיאוגרפיה של אחריות מקצועית;	ד"ר אלה קורן

בית הספר האקדמי לאחיות ע"ש זיוה טל
 המסונף לבית הספר למקצועות הבריאות
 ע"ש שטייר, אוניברסיטת תל אביב
 משרד הבריאות, מדינת ישראל

המרכז הרפואי ע"ש חיים שיבא
 המסונף לפקולטה לרפואה
 ע"ש סאקלר, אוניברסיטת תל אביב
 משרד הבריאות, מדינת ישראל

עו"ד ניב יגודה	סוגיות אתיות בתחילת החיים: יתמות מתוכננת? אבחון גנטי טרום עוברי-אוטופיה או סרט אימה? התנגשות בין זכות האישה לזכותו של העובר;	8:00-9:45	3.
	הפסקה	9:45-10:00	
	סוגיות אתיות בתחילת החיים: יתמות מתוכננת? אבחון גנטי טרום עוברי-אוטופיה או סרט אימה? התנגשות בין זכות האישה לזכותו של העובר;	10:00-11:30	
	הפסקה	11:30-12:00	
	סוגיות אתיות בסוף החיים: סוגיות הגיל השלישי, סיוע ושמירת הכבוד בסוף החיים.	12:00-13:45	
	הפסקה	13:45-14:15	
	סוגיות אתיות בסוף החיים: סוגיות הגיל השלישי, סיוע ושמירת הכבוד בסוף החיים.	14:15-16:00	
ד"ר יעל אדלשטיין	זיהוי מערך אישי של עקרונות וערכים – כיצד מבססים התמודדות עם שאלות אתיות? שימוש בסרטי קולנוע, כבסיס לדין מוסרי.	8:00-9:45	4.
	הפסקה	9:45-10:00	
	זיהוי מערך אישי של עקרונות וערכים – כיצד מבססים התמודדות עם שאלות אתיות? שימוש בסרטי קולנוע, כבסיס לדין מוסרי.	10:00-11:30	
	הפסקה	11:30-12:00	
	האם ניתן ללמד אתיקה? - מטרת ההוראה, גישות ושיטות אינטראקטיביות בהוראת אתיקה. סיפורי מקרה, כבסיס לדין אתי.	12:00-13:45	
	הפסקה	13:45-14:15	
	האם ניתן ללמד אתיקה? - מטרת ההוראה, גישות ושיטות אינטראקטיביות בהוראת אתיקה. סיפורי מקרה, כבסיס לדין אתי.	14:15-16:00	
ד"ר אלה קורן			

בית הספר האקדמי לאחיות ע"ש זיוה טל
 המסונף לבית הספר למקצועות הבריאות
 ע"ש שטייר, אוניברסיטת תל אביב
 משרד הבריאות, מדינת ישראל

המרכז הרפואי ע"ש חיים שיבא
 המסונף לפקולטה לרפואה
 ע"ש סאקלר, אוניברסיטת תל אביב
 משרד הבריאות, מדינת ישראל

ד"ר יעל אדלשטיין	מנהיגות מוסרית? חוויה אישית של תווך עקרונות וערכי המוסר. סימולציה ורפקלקסיה, תובנות אישיות ויישום פרקטי.	8:00-9:45	5.
	הפסקה	9:45-10:00	
	מנהיגות מוסרית? חוויה אישית של תווך עקרונות וערכי המוסר. סימולציה ורפקלקסיה, תובנות אישיות ויישום פרקטי.	10:00-11:30	
	הפסקה	11:30-12:00	
	מה מקום הרגש בהוראת אתיקה? גיאוגרפיה של האחריות המוסרית – בין התבונה לרגישות. פיתוח תובנות אישיות.	12:00-13:45	
	הפסקה	13:45-14:15	
	מה מקום הרגש בהוראת אתיקה? גיאוגרפיה של האחריות המוסרית – בין התבונה לרגישות. פיתוח תובנות אישיות.	14:15-16:00	
ד"ר אפרת רם-טיקטין ד"ר אלה קורן	התמודדות עם קונפליקט מוסרי אישי. תרגול מיומנויות צידוק מוסרי - כלים פרקטיים להתמודדות עם קונפליקט מוסרי בשדה הקליני.	8:00-9:45	6.
	הפסקה	9:45-10:00	
	התמודדות עם קונפליקט מוסרי אישי. תרגול מיומנויות צידוק מוסרי - כלים פרקטיים להתמודדות עם קונפליקט מוסרי בשדה הקליני.	10:00-11:30	
	הפסקה	11:30-12:00	
	התמודדות עם קונפליקט מוסרי אישי. תרגול מיומנויות צידוק מוסרי - כלים פרקטיים להתמודדות עם קונפליקט מוסרי בשדה הקליני.	12:00-13:45	
	הפסקה	13:45-14:15	
	התמודדות עם קונפליקט מוסרי אישי. תרגול מיומנויות צידוק מוסרי - כלים פרקטיים להתמודדות עם קונפליקט מוסרי בשדה הקליני.	14:15-16:00	